

De bijbelse kernwoorden De Twaalven/ De Elven

INTRODUCTIE

Bij de behandeling van de bijbelse kernwoorden ‘de twaalven’/ ‘de elven’ beperken we ons uiteraard tot het Nieuwe Testament. Daar immers wordt een aantal keren geschreven over het twaalfstal, respectievelijk elftal van Jezus’ discipelen

HET NIEUWE TESTAMENT

A.De Griekse woorden voor de elven en de twaalven zijn: hoi endeka/ hoi doodeka .

14 Ὑστερον ὁ[δὲ] ἀνακειμένους ὁ αὐτοῖς τοῖς ἑνδεκά
ἐφανέρωθη καὶ ὠνειδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκλη-
ροκαρδίαν ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγγεγερμένον Ἦ οὐκ
ἐπίστευσαν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰ πορευθέντες εἰς τὸν
κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει.
16 ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπι-
στήσας κατακριθήσεται.

14 * Later is Hij geopenbaard aan de elf, terwijl zij aanlagen, en Hij verweet *hun* hun ongelof en hardheid van hart, omdat zij hen niet geloofd hadden die Hem gezien hadden nadat Hij opgewekt was.

15 En Hij zei tegen hen: * Ga heen in heel de wereld, predik het Evangelie aan alle schepselen.

16 Wie geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden, * maar wie niet geloofd

zal hebben, zal verdoemd worden
(Mark.16:14—16 in Herz. S.V.)

B. Tekstgegevens/ korte omschrijvingen

Over de elven (elf discipelen van Jezus) wordt gesproken in:

- Matth.28:16; Mark.16:14; Luk.24:9, 33 (= Joh.20:19-23). Vgl. Hand.1:26.

Over de twaalven lezen we in:

- Matth.10 :1vv; 26:14; Mark. 14:17.Luk.22:14 o.a., 1 Kor.15:5

B.a De twaalven

In de Evangelieën wordt ons verteld, dat Jezus uit de grote kring van Zijn volgelingen/ leerlingen 12 mannen heeft uitverkoren als Zijn apostelen om met Hem te zijn (Mark. 3:14).

Weerspiegeling van de 12 stammen van Israël

Dit twaalfstal is een intieme kring rondom Jezus met een wereldwijde opdracht.Vgl. Mark.3:14vv; Luk.6:13; Joh.6:70. Deze engere kring van Jezus volgelingen krijgt de vaste benaming (groepsnaam) van *de twaalven* (Matth.10 :1vv; 26:14; Mark. 14:17.Luk.22:14 o.a.). Ook Judas, de verrader van Jezus wordt erbij gerekend (Mark. 14:20; Luk. 22:3).¹

¹ Leonardo da Vinci 1452 – 1519; olieverf; Santa Maria delle Grazie, Milaan.

Dit twaalfstal (Gr. 'hoi doodeka') representeert de 12 stammen van Israël. Niet voor niets heeft Jezus juist 12 discipelen als Zijn apostelen uitgekozen. Zij zijn een weerspiegeling van de 12 stammen van Israël. In en door hen gaat weldra de blijde boodschap van Gods reddende genade de volkerenwereld in. En zo zal de Heere Christus, de Knecht des Heeren en zal ook Israël tot een licht der volkeren worden (Jes. 42:6; 49:6; 60:3). Vgl. Openb.21:14.

B.b De elven

Maar nu had een van die twaalf discipelen (Judas) zelfmoord gepleegd. (Matth.26:14). En zo zijn er na Jezus' dood en opstanding nog slechts elf intieme discipelen van Jezus. Daarom wordt terecht in de verhalen over de verschijning van Jezus na Zijn opstanding (in Mattheüs 28:16, Mark.16:14 en Lukas 24:33) gesproken over de elven (Gr. 'hoi endeka'; zo in Matth. 28:16; Mark.16:14; Luk.24:9, 33 (= Joh.20:19-23). Vgl. Hand.1:26.

Johannes gebruikt in zijn evangelie overigens niet de groepsnaam 'de twaalven' en ook niet de groepsnaam 'de elven' (behalve in Joh.20:24).

B.c De aanvulling met Matthías

Na Jezus' hemelvaart wordt het aantal apostelen aangevuld met de verkiezing van Matthías (Hand.1:26). En daarmee is dan het twaalfstal weer compleet. In het boek Handelingen wordt evenwel (behalve in Hand.6:2) toch niet meer gesproken over 'de twaalven', wel over 'de apostelen' en enigen van de apostelen apart. Nu Jezus niet meer bij hen is, treden zij niet meer op als aparte groep; alleen hun bijzondere relatie met Jezus en ieders roeping om met het Evangelie de wereld in te gaan, krijgt nadruk..

B.d De opgesomde verschijningen in 1 Korinthe 15

De apostel Paulus somt in 1 Kor. 15:3vv een aantal verschijningen van Jezus na Zijn opstanding op. Hij noemt ze lang niet allemaal, want hij vermeldt bijvoorbeeld de verschijning van Jezus aan de vrouwen niet. Hij haalt alleen de belangrijkste opstandingsgetuigen voor het voetlicht aan wie Jezus verscheen na Zijn opstanding uit de doden.

De Opgestane heeft Zich aan hen laten zien. Zo moeten we het Griekse woord 'oophthè' verstaan, dat Paulus in 1 Kor.15:5 gebruikt. En dat woord kunnen we het beste vertalen met: Hij, Jezus heeft Zich aan hen vertoond. Met andere woorden: Zijn discipelen hebben niet maar wat gezien. Zij hebben niet gedroomd, geen hallucinaties gehad. Het initiatief ging van de opgestane Jezus uit. Hij liet Zich zien, openbaarde Zich aan hen.²

Bij hen zouden de Korinthiërs het kunnen gaan navragen, of Jezus waarlijk is opgestaan. En om dat laatste gaat het de apostel. De opstanding is een historisch feit, niet maar een 'waar verhaal'. Of zoals moderne theologen dat ook wel zeggen: het is een waar verhaal, maar niet echt gebeurd.

De apostel Paulus evenwel somt al die mensen aan wie Jezus verschenen is, op, met de bedoeling, dat men het feit van de opstanding bij hen desgewenst zou kunnen navragen. Vraag het na bij Céfás (Petrus; Luk.24:34), in Korinthe geen onbekende. Vraag het aan de

² In Bible Works ad 1 Kor.15 lezen we: Paulus heeft niet slechts het oog op een visioen, maar op een daadwerkelijke verschijning. Johannes gebruikt het woord 'efaneroothè' (Joh. 21:14) van het werkwoord 'fanerioöo' = manifesteren, bij de verschijning van Christus aan de zeven bij de zee van Galilea..

twaalven (daarin ligt vermoedelijk een verwijzing naar de verschijning in Mark.16:14) Raadpleeg één van de meer dan 500 broeders, aan wie Jezus Zich (in Galiléa) vertoonde. Of ga het vragen aan Jakobus, de broer van Jezus in Jeruzalem (Gal.1:19; 2:9)). In een persoonlijke ontmoeting met Jezus is deze Jakobus na Jezus' opstanding tot geloof gekomen. Hij werd de leider van de Jeruzalemse moedergemeente.

En dan noemt Paulus nog eens 'al de apostelen', aan wie Jezus verscheen. Is hiermee wellicht een verschijning aan een bredere kring van apostelen bedoeld (bijv. uit de kring van de 'zeventig' door Christus uitgezonden; Luk.10:1), of uit de kring van de 120 personen die in Hand.1:15 worden genoemd?

Hoe kan Paulus evenwel in 1 Kor.15:5 spreken over de verschijning van Jezus na Zijn verrijzenis aan de twaalven?

J. Calvijn vermeldt de opvatting van de kerkvader Chrysostomus die meende, dat het in 1 Kor.15:5 gaat over een verschijning van Jezus aan het twaalfal apostelen, nadat Matthias reeds in Judas' plaats verkozen was; dus na Christus' hemelvaart. Calvijn zelf echter vindt, dat Paulus met 'de twaalven' een staande uitdrukking gebruikt ter aanduiding van de – collectief - door Jezus uitgekozen groep van 12 apostelen met een speciale relatie met Hem.

De mening van Chrysostomus is niet onmogelijk. Maar dan moeten de andere na vs.5 genoemde verschijningen allemaal na de hemelvaart hebben plaatsgevonden. Zoals de verschijning aan Paulus zelf. En dat lijkt me niet een voor de hand liggende uitleg. Dus houden we het op de uitleg die Calvijn op dit punt geeft.

B.e De twaalven zijn 12 apostelen

Het is de opdracht van deze 12 apostelen, hun door Jezus gegeven, om alom in de wereld van het blijde Evangelienieuws te getuigen.

In E-sword, ISBE, s.v. apostle 1. The Twelve tenslotte lezen we, verkort weergegeven: 'In Handelingen is het begrip apostel een officiële naam voor de Elven (Hand.1:2, 26), en na de verkiezing van Matthias in de plaats van Judas, voor de twaalven (Hand.2:37, 42v, etc.). Zij zijn de door Christus geroepen tot de wereldwijde dienst van de Evangelieverkondiging (Matth.28:19v; Mark.16:15). Vgl. Hand.1:8.

Dat getuigenis van de apostelen is het fundament van de christelijke kerk van alle tijden. Gelukkig wie daarop mede gebouwd is tot een woonstede Gods in de Geest (Ef. 2:20-22).³

³ In deze voordracht is gebruik gemaakt van: 1. Robertson's Word Pictures in Bible Works ad teksten NT; 2. E-sword, ISBE, s.v. apostle 1, The Twelve.